

Stads- en regioscan in de grootste Brabantse gemeenten. De achtergronden van onveilige GVI-scores (2011). B.M.W.A. Beke (red.), E.J. van der Torre en M.J. van Duin (Beke Advies, Arnhem / Lokale Zaken, Rotterdam / COT, Den Haag). Politiewetenschap 56

Doelstelling

Een nadere analyse van de hoge GVI-scores in de gemeenten Eindhoven, 's Hertogenbosch en Tilburg, op verzoek van de drie burgemeesters.

Onderzoeksvragen

1. Waaruit bestaan de bestendige, hoge GVI-scores van Eindhoven, 's-Hertogenbosch en Tilburg; om welke vormen van criminaliteit gaat het vooral?
2. In hoeverre wortelen criminaliteitsvormen en fenomenen in kenmerkende sociaal-maatschappelijke, economische, culturele of geografische kenmerken van steden en provincie en in hoeverre vormen deze een 'criminogene infrastructuur'?
3. Wat zijn de onderliggende fenomenen of groepen (dader/slachtoffergroepen)? Zijn er eventueel verbanden tussen vormen van veel geregistreerde criminaliteit en 'zichtbare' dadergroepen en dadergroepen met een groot dark number? Wat zijn op dit punt belangrijke overeenkomsten en verschillen tussen de drie Brabantse onderzoeksgemeenten?

Methoden van onderzoek

- analyse van de geregistreerde criminaliteits- en overlastcijfers van de drie gemeenten over de afgelopen vier jaar
- literatuurstudie en documentenanalyse
- in elke gemeente: groepsinterviews met 15-20 ervaren politiemensen en verdiepende interviews met bestuur, politie, justitie en hulpverlening, gesprekken met landelijke experts op het gebied van specifieke vormen van georganiseerde criminaliteit (met name ladingdiefstallen, illegale hennepcultuur en -handel, en vastgoed)

Uitgevoerd in:

Eindhoven, 's-Hertogenbosch en Tilburg

Samenvatting

Een van de opmerkelijke uitkomsten van de Gemeentelijke Veiligheidsindex (GVI), het jaarlijkse landelijke overzicht waarin gemeenten worden gerangschikt naar hun criminaliteitsniveau, is de hoge positie van de grote Brabantse gemeenten. Over een reeks van jaren scoren Eindhoven, Den Bosch, Tilburg en ook Breda hoog met een onveiligheid die ligt op het niveau van de vier grote steden in ons land. Dat roept de vraag op hoe dit valt te verklaren.

In deze studie wordt verslag gedaan van een bijzondere zoektocht naar diepere achtergronden en verklaringen en naar innovatieve methoden om de zichtbare 'aangiftecriminaliteit' in de steden te verbinden met onderliggende criminele (infra)structuren. Die onttrekken zich vaak aan het zicht maar zijn wel geworteld in de bijzondere ligging en historie van Brabant.

De Brabantse regio telt, zo blijkt, veel criminele groeperingen. Sommige van die groepen spelen al lang een rol in de Brabantse historie (onder meer kampers en autochtone criminelen). Anderen profiteren van de rianten criminele gelegenheidsstructuren van vandaag de dag (onder meer Turkse, Marokkaanse en Antilliaanse criminele groepen). Het veiligheidsbeleid mag zich dus niet beperken tot de aanpak van zichtbare criminaliteit of van onveiligheidsgevoelens, waar tot nog toe prioriteit aan is gegeven. Met als (onbedoeld) gevolg dat men het zicht op de onderliggende criminele infrastructuur is kwijtgeraakt en criminele groepen relatief ongemoeid zijn gelaten. Het veiligheidsbeleid zal effectief gericht moeten worden op criminele

groeperingen. Dat vergt een adequate mix van effectieve lokale en bovenlokale interventies van bestuurlijke en justitiële aard, met als basis een stevige kennis- en informatiepositie.